

विषय - ज्योतिषम्
विषय कोड - 1124

प्र०. अतिलघुचरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः । (बीजगणितम्)

1. बीजगणितम् इति ग्रन्थस्य कर्ता कः ?
2. द्यम् इति शब्दस्यार्थः कः ?
3. 'स्वम्' इत्यनेन किमवगम्यते ?
4. 'वधः' इति शब्दस्यार्थः कः ?
5. का नाम कृतिः ?
6. 'वियत' इति शब्दस्य कोडभिप्रायः ?
7. खगुणादिः इत्यनेन किमवगम्यते ?
8. द्विध्वम् इत्यस्य कोडभिप्रायः ?
9. 'त्रिहृत' इति शब्दस्य कोडार्थः ?
10. 'खट्टम्' इत्यनेन किमवगम्यते ?
11. के अव्यक्तराशयः ?
12. 'विरुपाष्टकम्' इति शब्दस्य कोडभिप्रायः ?
13. धनाव्यक्तम् इत्यनेन किमवगम्यते ?
14. अनैकवर्णषडविधानि कानि ?
15. का नाम करणी ?
16. लघुध्वम् इत्यनेन किमवगम्यते ?
17. का नाम महती करणी ?
18. त्रिभसंख्ययोः इत्यनेन किमवगम्यते ?
19. को नाम कुट्टकः ?
20. संश्लिष्टकुट्टकस्य परिभाषा देया ।
21. को नाम चक्रवालः ?
22. 'षट्' इति शब्दस्यार्थः कः ?

जन्मफादीपकग्रन्थात् -

23. कानि केन्द्रस्थानानि सन्ति ?
24. को नाम सावनेष्टकालः ?
25. 'यातसंज्ञम्' इति शब्दस्याभिप्रायः कः ?
26. 'निधनी' इति शब्देन किमवगम्यते ?
27. खाडुःकृता इति शब्दस्य कोऽभिप्रायः ?
28. 'गतक्षीम्' इत्यनेन किमवगम्यते ?
29. 60 - पलानि = किम् ?
30. 'खाविधः' इति शब्दस्याभिप्रायः कः ?
31. 'खाभ्रखाभिघनागाश्विनः' इत्यनेन किमवगम्यते ?
32. भाङ्घ्रघटीयुता इति शब्दस्यार्थः कः ?
33. अजमुखस्थिते इति शब्दस्य कोऽभिप्रायः ?
34. का नाम पलभा ?
35. को नाम शायनसूर्यः ?
36. किन्नाम लग्नम् ?
37. 30° - भुक्तांशाः = किम् ?
38. 'तुर्यम्' इति शब्दस्य कोऽभिप्रायः ?
39. 'मृगादिकाः' इति शब्देन किमवगम्यते ?
40. 'भार्थयुक्ताः' इत्यनेन किमवगम्यते ?
41. दीप्तादि - अवस्थाः कति सन्ति ?
42. उच्चरथः खेचरः कीदृशाः भवति ?
43. गौषवृष्टिचक्रयोः स्वामी कः ?
44. विषमराशयः के ?
45. 'कुलीरः' इति शब्देन किमवगम्यते ?
46. विंशोत्तरीमहादशायां कस्मात् नक्षत्रात् गणना भवति ?
47. सूर्यस्य महादशावर्षाणि कति सन्ति ?
48. योगिन्यादिदशाः कति सन्ति ?

रेखागणितग्रन्थात् -

49. त्रिभिः भुजैः निर्मितं क्षेत्रं किं भवति ?
50. चतुर्भिः भुजैः निर्मितं क्षेत्रं किं भवति ?
51. घ्रातलद्वयसंपातः कुत्र भवति ?
52. व्याससूत्रं कस्य समानं भागद्वयं करोति ?
53. समकोणान्न्यूनः किं भवति ?
54. समकोणादधिको किं भवति ?
55. रेखाद्वयसंयोगेन किमुत्पद्यते ?
56. केन्द्रोपरिगतं सूत्रमुभयतः पालिसंलग्नं किं भवति ?
57. को नाम बिन्दुः ?
58. को नाम कर्णः ?
59. को नाम भुजः ?
60. का नाम कोटिः ?
61. षड्भिः भुजैः निर्मितं क्षेत्रं किं भवति ?
62. का नाम रेखा ?
63. को नाम परिधिः ?
64. त्रिज्यायाः परिभाषा लेखनीया ।
65. किन्नाम बहुभुजत्रिभुजम् ।

प्र० 2. सर्वे लघून्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः ।

बीजगणितग्रन्थात् -

1. बीजगणितग्रन्थस्य भङ्गलाचरणं लिखत ।
2. धनर्णसङ्कलनकरणसूत्रं लिखत ।
3. धनर्णव्यवकलनकरणसूत्रं लिखत ।
4. गुणने करणसूत्रं लिखत ।
5. वर्गकिरणसूत्रं लिखत ।
6. वर्गमूलसाधनं वर्णयत ।

7. अव्यक्तसंकलनव्यवकलनसूत्रं लिखत ।
8. अव्यक्तादिगुणैः करणसूत्रं लिखत ।
9. भागहोरे करणसूत्रं लिखत ।
10. अनैकवर्णषड्विधसंकलनव्यवकलनयोः सूत्रं लिखत ।
11. करणीगुणनसूत्रं लिखत ।
12. खसंकलनव्यवकलने करणसूत्रं लिखत ।
13. खगुणादिषु करणसूत्रं लिखत ।
14. करणीमूले सूत्रं लिखत ।
15. कुट्टके करणसूत्रं लिखत ।
16. संश्लिषट्कुट्टके करणसूत्रं लिखत ।
17. को नाम गुणकः ?
18. का नाम कृतिः ?
19. का नाम वर्णप्रकृतिः ?
20. सभासभावनायाः परिभाषा लेख्या ।
21. चक्रवालकरणसूत्रं लिखत ।
22. का नाम महती करणी ?

जन्मपत्रदीपकग्रन्थात् -

23. चालनसाधनविधिः लेखनीयः ।
24. भयातभभोगयोः परिभाषा लेख्या ।
25. पलभान्वरखण्डयोः साधनं लिखत ।
26. भेषादिलंकोदयमानानि लिखत ।
27. छायाशास्य परिभाषा लेखनीया ।
28. किन्नाम लग्नम् ?
29. दशमलग्नपरिभाषा देया ।
30. दीप्ताधवरथाः लेखनीयाः ।
31. पञ्चधामैत्र्यां तात्कालिकमित्राणि लिखत ।
32. का नाम हीरा ?
33. को नाम द्रवकाणः ?

Aravind

34. को नाम सप्तमांशः ?
35. नवमांशस्य परिभाषा देया ।
36. दशमांशस्य परिभाषा लेख्या ।
37. द्वादशमांशस्य परिभाषा लेखनीया ।
38. को नाम षोडशमांशः ?
39. ज्योतिनीदशानां नामानि लिखत ।
40. होरालग्ननक्षत्रं लिखत ।
41. द्वादशराशीनां स्वामिनः लेखनीयाः ।
42. दशवर्णाणां नामानि लिखत ।
43. विंशोत्तरीया पञ्चधा दशा लेखनीया ।
44. अन्तर्दशासाधनं लिखत ।

रेखागणितग्रन्थात् -

45. त्रिभुजपरिभाषा देया ।
46. कोणलक्षणं लिखत ।
47. क्षेत्रलक्षणं लिखत ।
48. वृत्तस्य परिभाषा लेखनीया ।
49. रेखायाः परिभाषा लेख्या ।
50. चतुर्भुजपरिभाषा देया ।
51. विषमकोणस्य परिभाषा लेखनीया ।
52. आयतक्षेत्रं लिखत ।
53. समत्रिबाहुकस्य परिभाषा लेखनीया ।
54. समद्विबाहुकस्य परिभाषा देया ।
55. त्रिज्यायाः परिभाषा देया ।
56. समचतुर्भुजस्य परिभाषा लेख्या ।
57. वर्गक्षेत्रं लिखत ।
58. समकोणस्य परिभाषा लेखनीया ।
59. धरातलस्य परिभाषा देया ।
60. अस्थिककोणस्य परिभाषा लेखनीया ।

61. केन्द्रस्य परिभाषां लिखत ।
 62. परिधेः परिभाषा देया ।
 63. न्यूनकोणस्य परिभाषा लेखनीया ।
 64. समधरातल विषमधरातलयोः परिभाषा लेख्या ।
 65. जीवायाः परिभाषा देया ।
 प्र०३ सर्वे दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः ।
 (बीजगणितग्रन्थात्)

1. रूपत्रयं रूपचतुष्टयं च क्षयं धनं वा सहितं वदाशु ।
 स्वर्णं क्षयं स्वं च पृथक् पृथक् मे धनर्णयोः
 सङ्कलनामवैषि इति साध्यताम् ।
2. त्रयाद् द्वयं स्वात् स्वमृणाद्दुर्गं च व्यस्तं च
 संशोध्य वदाशु शेषम् इति साध्यताम् ।
3. धनस्य रूपत्रितयस्य वर्गं क्षयस्य च ब्रूहि
 सखे ममाशु इति साध्यत ।
4. धनाव्यक्तवर्गत्रयं सत्रिरूपं क्षयाव्यक्तयुग्मेन
 युक्तं च किं स्यात् इति साध्यताम् ।
5. रूपैः षडभिर्वर्जितानां चतुर्णामव्यक्तानां ब्रूहि
 वर्गं सखे मे इति साध्यताम् ।
6. त्रिसप्तमित्योर्वेद मे करण्यो विश्लेषवर्ग
 कृतिः पदं च इति साध्यत ।
7. त्रयोदशगुणो वर्गो निरेकः ऋः कृतिर्भवेत् ।
 को वाऽष्टगुणितो वर्गो निरेको मूलदो वद ॥
 इति साध्यताम् ।

Awadhesh

जन्मपत्रदीपकग्रन्थात् -

8. अथातमभोगानयनं लिखत ।
9. चन्द्रसाधनविधिः लेखनीयः ।
10. लग्नानयनं लिखत ।
11. दशमलग्नसाधनं लिखत ।
12. नतीन्नतकालज्ञानं रूपयत ।
13. द्वादशभावसाधनं लिखत ।
14. नवमांशबोधकचक्रं दर्शयत ।
15. महादशाज्ञानं लिखत ।
16. योगिनीदशानयनं विवेचयत ।

रेखागणितग्रन्थात् -

17. तत्र यदा समत्रिभुजं क्षेत्रं कर्तव्यमस्ति इति उपपाद्यताम् ।
18. तत्र यस्य त्रिभुजस्य कोणद्वयं समानं तत्कोण-सम्बन्धिभुजद्वयमपि समानं भवति इति साध्यताम् ।
19. तत्राभीष्टचिह्नात् अभीष्टरेखायां लम्बनिष्कासनं कर्तव्यमस्ति इति साध्यताम् ।
20. तत्र त्रिभुजस्य कोणद्वययोगः समकोणद्वय-योगादल्पो भवतीति उपपाद्यताम् ।

Awadhesh